

OD ISTOG AUTORA

MALA CVEČARA U TOKIJU

JUKIHISA
JAMAMOTO

Cvećara snova u Tokiju

Preveo s japanskog
Mateja Matić

■ Laguna ■

Naslov originala

Yukihisa Yamamoto

花屋さんが夢見ることには

(HANAYASAN GA YUME MIRU KOTO NIWA)

Copyright © Yukihisa Yamamoto 2026

All rights reserved.

Originally published in Japan in 2026 by Poplar

Publishing Co., Ltd.

Serbian translations rights arranged with Poplar

Publishing Co., Ltd. through Vicki Satlow of The

Agency srl., Plima d.o.o.

Translation copyright © srpskog izdanja 2026, LAGUNA

Cvećara snova u Tokiju

Sadržaj

Udovičica.	9
Lala	35
Zevalica.	55
Ljiljan.	71
Ljoskavac.	89
Petunija.	109
Glog.	121
Dunja.	139
<i>O autoru</i>	165

Udovičica

Midori Fukasaku je posmatrala ogroman cvet udovičice, širi od metra. To, naravno, nije bila prava udovičica, već uljana slika. Zamislila ju je sredinom avgusta prošle godine i bilo joj je potrebno pet meseci neumornog svakodnevnog rada da je dovrši. Pa ipak, kada ju je najзад dovršila, učinilo joj se da to više nije njena slika i da je mogao i neko drugi da je naslika.

Udovičica, takođe zvana „skabioza“, sastoji se od mnogo sitnih cvetića koji zajedno izgledaju kao jedan veliki cvet. Cvetići u sredini imaju istaknute tučkove, dok oni na obodu liče na čipku i imaju zaštitne listiće. Svetloljubičasta udovičica koju je Midori slikala imala je i nekoliko duguljastih listova. Izgledali su baš kao staromodni perčin koji

su nekada nosili samuraji. Midori je otud i nazvala sliku „Perčin“.

Bila je studentkinja četvrte godine na odseku za uljano slikarstvo jedne umetničke akademije u Tokiju. Atelje u kom se sada nalazila bio je prostran i visokog plafona. Do pre samo nekoliko dana tu je masa studenata, uključujući i nju, grozničavo radila na svojim slikama. Atelje je sad bio sasvim očišćen, boje su bile obrisane, štafelaji sklonjeni, a slike su visile na zidovima. Sve su to bili radovi apsolutenata koji su se spremali da diplomiraju ovog proleća.

U jeku je bila izložba diplomskih radova i Midorini roditelji su prešli tročasovni put s gazdinstva mimoza samo da bi videli njenu sliku. Nisu se ustručavali da joj udele komplimente na sav glas, tako da ih i ostali roditelji čuju:

„Prelepo!“

„Ma, tvoja slika je najbolja!“

„Nije zato što si nam ćerka, stvarno si genije!“

Midori se činilo da tim rečima pokušavaju i sami sebe da ubede u to. Nije ni čudo; godinama su joj plaćali basnoslovnu školarinu i slali stotine hiljada jena za kiriju i životne troškove. Ispostavilo se da je Midorino studiranje bilo investicija od petnaest miliona. *Naravno da žele da vide da li se investicija isplatila*, pomisli Midori. Stomak ju je boleo od

nervozu, a delom i od hladnoće; bila je navikla na toplu klimu Minamibosoa, gde se nalazi gazdinstvo. Ni perjana jakna joj nije pomagala.

Trećeg dana izložbe održavala se javna kritika radova koju je vodio gostujući profesor na akademiji. Bio je to čuveni slikar koji je decenijama gradio karijeru u Parizu. Već dobro je bio zagazio u sedmu deceniju. Gusta kosa mu je prekrivala uši, a brada mu se spajala s brkovima – samo lice mu se jedva i videlo. Iz tog gustiša sjajile su krupne tamne oči. Zdepaste građe, umotan u smeđi šal, podsećao je na sovu koja budno motri na čoveka iz šume.

Govorio je u mikrofoni i svi okupljeni mogli su da čuju kako kritikuje studente. Pre Midori su ostala još samo dva studenta. Slikar se svaki čas služio francuskim terminima, pa je bilo teško razumeti ga do kraja, ali jedno je bilo jasno – da je nemilosrdan i direktan.

„Dakle, svojim delom svesno težite tome da iritirate senzibilitet posmatrača?“

„T-tako je...“

Tanušnim glasom odgovorio je momak kog su zvali Dali bez Brkova. Crte lica su mu pomalo podsećale na Salvadora Dalija, ali su mu nedostajali čuveni brkovi, Dalijev zaštitni znak. Nekoliko puta je pokušavao da ih pusti, ali uzalud – bili su meki i

proređeni, i nisu mogli onako prkosno da se izviju kao Dalijeji.

„I meni ova slika deluje provokativno na prvi pogled, ali... Da nije to samo trik kojim pokušavate da prikrijete nedostatak tehnike? Ja bih ovo ocenio kao – samozadovoljavanje! Ne prenosite posmatraču baš nikakvu poruku!“

Dali bez Brkova obori glavu i klonu ramenima. Midori ga je iskreno žalila. To nije bila kritika koliko javno pogubljenje. Od profesorove oštine ionako hladni atelje kao da se dodatno zaledio.

„Midori!“, začu nekoga kako je zove s leđa.

Okrenula se i ugledala Ritu Tošimu. Bila je to vlasnica cvećare *Kavarazaki*, u kojoj je Midori radila. Imala je lepe, izražajne crte lica bez ijedne bore, iako je prešla četrdesetu. Ko je ne poznaje, dao bi joj jedva tridesetak godina. Mladalački se i oblačila – došla je u belom džemperu i dugoj plavoj suknji.

Bila je prava misterija zašto je takva žena sama. Da li jednostavno nije imala sreće s muškarcima ili na ovom svetu ne postoji onaj koji može da ispuni njene visoke kriterijume – to niko nije znao. Na izložbu je došla zajedno s Ranom, desetogodišnjim dečakom, redovnom mušterijom cvećare. Svaki dan on bi svraćao na po sat vremena, i duže, čak i kada ništa nije kupovao. Činilo se da zna o cveću više od Rite.

„Ćao, Rane, gde ti je mama?“, upita Midori.

„Razbolela se! Boli je grlo i ima visoku temperaturu... Taman su pomislili da je korona, kad ono – streptokoka! Mora da leži kod kuće i miruje.“

„Zato me je zamolila da ga ja dovedem“, objasni Rita.

Zar baš sad kad me čeka javna kritika... Nije mogao biti gori trenutak, pomisli Midori, te upita:

„A ko čuva cvećaru?“

„Kikuko i Ikazući.“

Midori je s Kikuko dugo imala zamršen odnos i tek u skorije vreme su se zaista sprijateljile. Čula je da je Kikuko otvorila firmu za grafički dizajn, ali da još ne može da živi samo od toga, pa i dalje radi honorarno u cvećari. Ikazućija, s druge strane, nije upoznala. Od kraja novembra je bila zauzeta diplomskim radom i nije mogla da radi u cvećari. U martu je svakako nameravala da se zaposli i napusti cvećaru, pa je Ikazući počeo da radi kao njena zamena. O njemu je znala samo da ima oko trideset godina.

„Ovo delo ama nimalo ne podstiče posmatrača. Toliko je dosadno da čovek prosto mora da zevne dok ga gleda, to mu je obaveza! Korisnije biste proveli vreme posmatrajući farbu kako se suši...“, nastavi profesor surovo da kritikuje. Delovalo je da ima nešto lično protiv Dalija bez Brkova.

„Profesore, da li biste mogli možda da... istaknete neku vrlinu ove slike? Ili da bar date savet na čemu kolega treba da poradi u budućnosti?“, pokuša šef odseka da ublaži kritiku.

„Vrlinu? Jedina kolegina vrlina je hrabrost da ovakvu brljotinu uopšte izloži! Za to zaista treba imati petlju. A savet – nek se okane slikanja!“

„Šta umišlja ovaj? Baš je digao nos“, reče Rita, streljajući profesora pogledom. Nije bila glasna, ali pošto je u ateljeu nakon kritike zavlada mrtva tišina, svaka njena reč je odjeknula. Midori je brže-bolje utiša i prošaputa:

„To je čuveni slikar iz Pariza, predsednik upravnog odbora Udruženja umetnika...“

Ali bilo je kasno. Profesor, šef odseka, Dali Bez Brkova i svi prisutni uperili su poglede u njih. Kao da to ne primećuje, Rita reče:

„Zar to što radi nije običan mobing? Još gore ako je na toliko važnoj poziciji! Kako sme tako da se obraća studentu!“

Profesor se zaputi pravo ka njima. Midori oblihladan znoj. Šef odseka pokuša da ga zaustavi, ali se profesor nije obazirao na njega. Prošao je pored Midori i Rite i zaustavio se pred slikom ogromne udovičice.

„I vama se sviđa ova slika?“, upita ga Ran.

„A tebi?“, uzvрати profesor pitanjem.

„Meni se sviđa. Zna te, udovičica nekada nije bila popularna, ali danas postoji više od četrdeset sorti. Ova sorta se zove 'perčin'. Uzgajivači su je stvorili sopstvenim trudom, to me uvek oduševi!“

Ran je ublažio napetu atmosferu; šef odseka kao da je odahnuo.

„Ovu sliku je naslikala studentkinja koja radi u cvećari gde redovno kupujem. Zove se Midori.“

„D-dobar dan, ja sam Midori Fukasaku, apsolutna studentkinja uljanog slikarstva“, brže-bolje se predstavila.

Počela je da slika cveće kada je upisala treću godinu, ali tog proleća je proglašeno vanredno stanje. Kako je počela većinu vremena da provodi u stanu, sve više se predavala slikanju cveća i biljaka do najsitnijih detalja. „Perčin“ je bilo njeno trideset treće delo.

Hvatala ju je jeza od same pomisli na to koliko će je profesor poniziti. Osetila je nagon da pobegne glavom bez obzira. Studenti koji su već prošli torturu stajali su pred svojim delima i delovali potpuno beživotno i otupelo.

„Hm... Ova slika je naslikana pedantno i s velikom pažnjom“, profesor najzad dade svoj sud. „Svaki cvet dolazi do izražaja. To je nesumnjivo plod istančane moći zapažanja. Tu vrlinu ne mogu da osporim. Kod diplomskih radova studenti često pregore

od prevelike želje, pa se uhvate ukoštac s nečim što prevazilazi njihove sposobnosti. Ali gospođica Fukasaku je drugačija; ovo platno je smisleno ispunjeno. Nema tu ničeg napadnog niti ekscentričnog; poštujuete tradicionalne tehnike zapadnjačkog slikarstva i verno ste preneli motiv na platno. Ipak, ne dopada mi se to što ste se time zadovoljili i tu stali. Drugim rečima, na ovoj slici uopšte se ne oseća vaše prisustvo kao autora.“

„Ne znam za vas, ali ja osećam Midorino prisustvo na ovoj slici“, reče Ran prekrstivši ruke. „Doduš, njenu skrivenu stranu. Inače je pomalo neljubazna i hladna prema mušterijama, ali ova slika je tako nežna da niko ne bi poverovao da ju je ona naslikala. Mislim da je to njena prava narav...“

U tom trenu odnekud se začu grleni krik – bio je to Dali bez Brkova. Izleteo je iz gomile kao strela i bacio se pravo na profesora iz Francuske.

„Je l' ti slika ostala čitava?“, zabrinuto upita Makoto s ekrana tableta.

„Malo je falilo da profesor padne na mene, ali slika je čitava...“

Profesor je prošao bez povreda i već deset minuta kasnije nastavio je kritiku kao da se baš ništa nije desilo. Dalija bez Brkova su savladali čuvari i

odveli negde; niko iz klase nije znao šta je na kraju bilo s njim.

„Kako ti se čini slika?“, upita Midori.

„Sjajna je. I prethodne su ti bile dobre, ali ova je posebna. Doroti kaže da si genije i da želi da vidi sliku uživo. Dolazimo u Japan čim se smiri korona.“

Midorin brat Makoto bio je deset godina stariji od nje i ove godine je punio trideset tri. Nakon što je u Japanu diplomirao poljoprivredu, zaposlio se u velikoj firmi za proizvodnju semena. Ubrzo su ga rasporedili u odsek za inostranu prodaju, a samo godinu dana kasnije su ga poslali u filijalu u Arizoni. Tamo je ostao već skoro deceniju.

Kada se pretprošlog leta vratio u Japan, organizovao je skromno venčanje sa svojom devojkom Doroti. To je bio poslednji put da se Midori videla s njim uživo.

U Arizoni je bilo oko osam uveče; Doroti je upravo uspavljivala njihovu trogodišnju ćerku Lili.

Kaže „*čim se smiri korona*“, ali ko zna kad će to zapravo biti, pomisli Midori.

„Kako su Rita i Micujo?“

„Dobro su, nijedna još nije zakačila koronu...“

„Misliš li da će cvećara uspeti da opstane?“

„Prodaja je pala, a i radno vreme je skraćeno... Ali Rita kaže da se prodalo dosta božićnih i novogodišnjih aranžmana, pa su finansije zasad u redu.“

„Ta žena se uvek dočeka na noge, svaka čast. A dokad ti radiš?“, upita Makoto.

„Do petnaestog sledećeg meseca. Onda odjavljujem stan i vraćam se u Minamiboso.“

„Pojavićeš se na dodeli diploma, zar ne?“

„Da, to je sredinom marta. Posle toga se selim u Kanazavu.“

U Kanazavi, na severu Japana, nalazila se firma u kojoj ubrzo počinje da radi. Ta firma se najviše bavila proizvodnjom slikarskog pribora, ali je posedovala i galerije.

„Je li tata rekao nešto?“

„U vezi s čim?“, upita Midori.

„Pa, u vezi s tvojom selidbom... Daleko se seliš. Pitam se da li se brine.“

„Pa ti si mnogo dalje od mene.“

„Nisu iste ćerke i sinovi“, reče Makoto. „Šta ćeš na kraju sa slikanjem? Hoćeš li nastaviti da slikaš i kad počneš da radiš?“

„To neću znati dok ne počnem...“

„I to što kažeš. Nije na meni da ti popujem.“

„Moram polako da krenem. Pozdravi mi Doroti i Lili!“

„Važi, a ti pozdravi sve u cvećari *Kavarazaki*.“

Midori je volela da slika – to je čak i mali Ran znao. Ipak, nije joj trebalo ni mesec dana na akademiji da bi shvatila da ima bezbroj ljudi koji slikaju

bolje od nje. Dotad je mislila da je maltene najbolja na svetu. Od tog iznenađujućeg saznanja sopstvene slike počele su da joj deluju bedno i nevešto. Nije odustala; prisustvovala je svakom predavanju i obavljala sve zadatke. Ipak, povukla se u sebe i udaljila od kolega. Mere zabrane dolaska na fakultet, koje su stupile na snagu kad je krenula u treću godinu, olakšale su joj rad i dozvolile joj da se potpuno posveti slikanju. S druge strane, imala je priliku da dobro porazmisli o budućnosti. Shvatila je da, koliko god truda uložila, prosto nije dovoljno talentovana da bi živela isključivo od slikanja.

Počela je da traži posao od leta treće godine. Isprva joj nije polazilo za rukom; prilikom razgovora za posao davala je previše iskrene odgovore, pa se jedan ispitivač čak naljutio kada ju je pitao da navede slabosti firme. Tek nakon godinu dana dobila je ponudu od firme u Kanazavi.

Diplomski rad iscedio je iz nje i poslednju kap energije. Da li će ikada više slikati – ni sama nije bila sigurna.

Najistaknutiji proizvod tog dana u cvećari *Kavarazaki* bio je ukrasni grašak. Rita je na cvetnoj pijaci u Setagaji kupila sve sorte kojih je uspela da se dočepa; crvenu, ružičastu, belu, ljubičastu, narandžastu, plavu... Na staklu iza tog šarenila bilo je ispisano

fluorescentnim flomasterom: *Dvadeset prvi januar je Dan ukrasnog graška! Savršen je za pomalo stidljive, ali predivne osobe!* To je sigurno bilo Kikukinih ruku delo.

Otkako je počela da radi u cvećari, Midori je saznala da postoji pregršt praznika posvećenih cveću. Već je umela i da ih nabroji: 8. mart – Dan mimoza, 27. mart – Dan trešnje, 18. april – Dan gerbera, 1. maj – Dan đurđevka... Za neke praznike je postojao valjan razlog, a neki su nastali pukom igrom reči. Pojedini i nisu imali veze s cvećem – Dan suncokreta, 14. jula, zapravo je obeležavao datum lansiranja japanskog satelita *Suncokret 1*.

A 21. januar bio je Dan ukrasnog graška, kako je Kikuko i napisala. Ustanovilo ga je Japansko društvo ljubitelja ukrasnog graška 2017. godine, pa je još bio nov i slabo poznat. Bio je zadatak za Micujo, kao bivšu profesorku japanskog jezika, da se seti neke pesme o ukrasnom grašku i napiše je na tabli ispred cvećare. Međutim, danas se na tabli nalazio haiku o dunji:

*Japanska dunja
cveta, a pisac čuva
svoju prostotu.*

Nacume Soseki